

Jedna bitva o podobu zákona o ochraně přírody končí

Prezident republiky nedávno podepsal novelu zákona o ochraně přírody a krajiny. Další část novely novely (není špatně uvedeno dvojmo) rychle putovala do senátu a ten ji také nedávno schválil. Na začátku prosince první část novely zákona vstoupí v platnost. Zdá se, že končí skoro tříletá bitva o úpravu zákona o ochraně přírody a krajiny. Možná čtenáře bude zajímat, co se v rámci ní dělo.

Když jsem nastupoval časově omezenou misi na ministerstvo, byla novela tohoto zákona mezi mými pracovními prioritami. Věděl jsem, že to připravit a hlavně prosadit nebude vůbec jednoduché. Labilita naší politické scény to vše nakonec ještě prohloubila. Potřeba novely zákona o ochraně přírody a krajiny vznikla jako reakce na řízení pro porušení smlouvy ze strany Evropské komise k nedostatečné transpozici směrnic o ptácích a stanovištích do naší legislativy. Podařilo se nám osvětlit, že většina výtek je nedůvodná, ale dvě výhrady týkající se posuzování koncepčních dokumentů, zejména lesních hospodářských plánů, a nesprávně řešená druhová ochrana, své racionální jádro měly. Při otevření obsahu zákona bylo vyhodnoceno, že je žádoucí upravit i další nevhodně řešené okruhy v platném zákoně jako je zjednodušení ochrany evropsky významných lokalit v definovaných případech, srozumitelnější a širše pojatá náhrada újmy za omezené hospodaření z důvodu ochrany přírody a zlepšení ochrany mimo les rostoucích alejí. Dalším okruhem bylo zefektivnění, zpřehlednění a dekoncentrace výkonu státní správy v ochraně přírody a krajiny. A to zejména v oblasti udělování výjimek ze zákona, kdy je v platnosti dlouhodobě neudržitelný stav udělování vládních výjimek i pro činnosti marginálního významu, odstranění zmatečně řešených kompetencí v národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách či překryvů v působnosti při druhové ochraně. Nově definovaná Agentura ochrany přírody a krajiny měla nahradit dvacet čtyři orgánů ochrany přírody. Štafetu vyjednávání jsem přebíral, když existovalo čtyřicet tři zásadních rozporů s různými resorty. Po půl roce nekonečného dohadování se podařilo snížit počet rozporů na osm. Po jemných i hrubších, ale veskrze korektních vyjednávání na úrovni ministrů, kterých jsem se většinou rovněž účastnil, se počet rozporů blížil nule. Jednali jsme do poslední chvíle a vláda nakonec návrh zákona schválila v předloženém znění, které reflektovalo přijatelné požadavky několika ministerstev. Nejvíce obtížná jednání probíhala s ministerstvem zemědělství. Že jsme nakonec zákon dotáhli do přijatelného podoby i zde, patří díky zejména tehdejším ministrům Bursíkovi a Gandalovičovi. Následné projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR bylo místy až neuvěřitelné. Zákon byl přikázán („asi náhodou“) čtyřem výborům k projednání a proběhl jeden velký dobře obsazený seminář. Souběžně jsme vyjednávali možné úpravy se Svazem obecních a soukromých vlastníků lesa. Nakonec jeden výbor návrh zákona zamítl, jeden přerušil projednávání, jeden ho neprojednal vůbec a jeden ho odsouhlasil v upraveném znění. V průběhu projednávání byla svržena vláda a rozpadla se i vládní koalice. Rozhodně ne optimální východisko k projednávání v plénu, někteří možná už lámali hůl nad možným úspěchem. Do mravenčí práce se vložil i nový ministr Ladislav Miko. Jednali jsme s desítkami poslanců. Někteří z nich, kteří si nechali zákon vysvětlit podrobně, jeho obsah ocenili a nakonec hlavně díky jejich aktivnímu působení byl ve sněmovně prosazen. Těch jmen, podle mého názoru

osvícených poslanců, bylo více, ale aspoň některá připomenu: Libor Ambrozek, Robin Bohmisch, Vladimír Dlouhý, Kateřina Konečná, Václav Mencl a Přemysl Rabas. Někteří, jejichž jména zde nebudu uvádět, naopak urputně bojovali proti jeho přijetí a to většinou zcela iracionálními argumenty a snahou preferovat myslivost na úkor ochrany přírody. Ne všechny neziskové organizace byly schopné oddělit zrna od plev a bojovaly za relativně druhořadé věci při vědomí, že ohrožují věci principiálně jiného řádu. Zákon nakonec prošel s podporou sto jedna hlasů. Mnozí, včetně mě se radovali. Trochu předčasně. Další kolotoč vyjednávání nastal v senátu. Bylo to zde jako na houpačce. Chvíli jsme měli pocit, že to nemůže dopadnout špatně a chvíli jsme měli pocity právě opačné. Senát zákon vrátil zpět do sněmovny s úpravami. Bohužel takovými, které destruovaly výkon státní správy v ochraně přírody. Stručně shrnuto. Někde bylo orgánů ochrany přírody až moc a někde naopak vůbec žádný. Že proti němu nakonec vystoupili i senátoři (například Karel Schwarzenberg), kteří ve vládě jeho obsah nedávno schvalovali, bylo poněkud nemilé překvapení. Obecně se má za to, že horní komora má zákony vylepšovat, ale tentokrát se to skutečně nepodařilo. Následovala jednání, jak stav napravit. Proto jsme se rozhodli připravit bleskovou novelu novely opravující vzniklé chyby. Ta byla schválena Poslaneckou sněmovnou v září a pevně doufám, že projde i Senátem. Výsledná podoba zákona má hodně daleko do původního návrhu a čas prověří její funkčnost, ale v mnohém by měla i tak přispět ke zlepšení a zjednodušení péče o ochranu přírody u nás. V průběhu desítek jednání jsem si uvědomil křehkou pozici ochrany přírody u nás. Z nemalé části si za to mohou ochranáři přírody sami, když často marginální problémy a dílčí pasáže zákona stavíme nad jeho ducha a celkovou filozofii oboru. Pak ztrácíme tolik potřebnou oporu v široké veřejnosti.

František Pelc | 23.11.2009 12:30